

УДК 373.2.091.2:688.72/.73-053.4

DOI <https://doi.org/10.32782/apv/2025.1.7>

Олександра ЛИСЕНКО

доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, Поморсько-Куявська академія, вул. Піотровського 12-14, м. Бидгощ, Республіка Польща, 85-005

ORCID: 0000-0002-1029-7843

Неллі ЛИСЕНКО

доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ, Україна, 76018

ORCID: 0000-0002-1729-9542

Бібліографічний опис статті: Лисенко, О., Лисенко Н. (2025). Освітні функції дитячої іграшки в навчально-виховному процесі сучасних ЗДО. *Acta Paedagogica Volynienses*, 1, 47–53, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2025.1.7>

ОСВІТНІ ФУНКЦІЇ ДИТЯЧОЇ ІГРАШКИ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ СУЧАСНИХ ЗДО

У статті «Освітні функції дитячих іграшок у навчальному процесі сучасних дошкільних закладів» представлено результати дослідження багатогранного значення дитячих іграшок у сприянні когнітивному, соціальному та емоційному розвитку дітей дошкільного віку. Дослідження ґрунтується на компетентнісному підході, який підкреслює вплив іграшок як дидактичного та розвивального інструменту в сучасному освітньому просторі. У статті висвітлюються різні способи, за допомогою яких дитячі іграшки сприяють стимулюванню когнітивного розвитку, формуванню мисленнєвих операцій та набуттю основних життєвих компетенцій (навичок). Розглянуто значення народних іграшок – феномену національної культури у підвищенні рівня обізнаності дітей зі спадщиною рідного народу, а також увиразнено їхні функції як засобу соціальної міжособистісної взаємодії у мультикультурному середовищі.

Ключовий аспект дослідження – функції іграшок у формуванні когнітивної активності дітей. У статті обговорюється, як іграшки стимулюють цікавість, уяву, навички розв'язання проблем і логічне мислення. Автори доводять, що структурована гра з іграшками, які мають виразний освітній потенціал, сприяє когнітивному розвитку, оскільки вона активізує мисленнєві операції, а це – аналіз, порівняння, зіставлення, класифікація, узагальнення та ін. Наголошено їхній вплив на розвиток пам'яті та концентрації уваги, що свідчить про значний внесок іграшок у формування здатності дитини опрацьовувати та зберігати нову інформацію.

До важливих аспектів, які розглянуті у дослідженні, віднесено соціалізуючу функцію іграшок у дошкільній освіті. У статті підкреслюється, що іграшки є засобом формування міжособистісних відносин, налагодження співпраці та комунікації між дітьми. У спільній грі діти оволодівають базовими соціальними навичками, а саме – чергування в діях, емпатією та способами позитивного вирішення конфліктних ситуацій. Автори наголошують на важливості іграшок, що сприяють груповій грі, оскільки вони дають дітям засвоювати і практикувати основні цінності та норми соціальної поведінки.

Культурному виміру іграшок приділено особливу увагу, зокрема, розглядається вплив народних іграшок на збереження національної ідентичності та культурної спадщини. У статті проаналізовано, як впровадження традиційних іграшок в освітній процес дошкільного закладу може сприяти усвідомленню дітьми власної культури та спадщини народу загалом, водночас, виховуючи повагу до культурного розмаїття. Залучаючись до гри з народними іграшками, діти розвивають інтерес до народних ремесел, традицій, різних жанрів народної творчості, пізнають цінностей, які закладені в скарбниці національної культури. Це особливо актуально в умовах сучасного глобалізованого та мультикультурного світу, в якому формування культурної обізнаності з раннього віку є важливим для соціальної гармонії та інтеграції.

У статті проаналізовано вплив освітнього середовища на забезпечення ефективності навчання дітей за допомогою іграшок, акцентовано увагу на ролі педагогів у виборі відповідних іграшок, які відповідають освітнім цілям і потребам у розвитку дітей. У дослідженні наголошено, що вихователі ЗДО повинні усвідомлювати дидактичний потенціал різних типів іграшок та ефективно інтегрувати їх у свої навчальні стратегії. Обговорюється важливість організації ігрового простору (локації), який стимулює дослідження дітей та їхню самостійну творчість, забезпечуючи доступність, різноманітність і адаптивність іграшок до різних стилів і потреб у навчанні.

У статті розглянуто психологічні переваги іграшок, зокрема, їхній вплив на емоційну регуляцію та зняття стресу. Описано, як гра з іграшками допомагає дітям керувати своїми емоціями, виражати почуття та розвивати

стратегії подолання труднощів. Особливу увагу приділено терапевтичній грі з певними видами іграшок, а саме – із сенсорними іграшками та ляльками, що є цінним методом підтримки емоційного благополуччя дітей. У дослідженні доведено, що добре спроектовані іграшки можуть сприяти розвитку емоційного інтелекту, саморегуляції та стресостійкості дітей у дошкільному віці.

Отже, у статті наголошено на ключовому значенні дитячих іграшок у навчально – виховному процесі сучасних закладів дошкільної освіти. Висвітлюються їхні дидактичні, соціальні, культурні та психологічні функції, що доводить їхню значущість як засобу забезпечення всебічного розвитку дитини. Дослідження закликає до продуманих та стратегічно виправданих рекомендацій щодо використання іграшок згідно чинних програм ЗДО задля того, щоб вони ефективно сприяли когнітивному розвитку, соціалізації, культурній обізнаності та емоційному благополуччю дітей. Використовуючи освітній потенціал іграшок, педагоги ЗДО взмозі створювати збагачені навчальні локації у приміщенні групової кімнати чи закладу, вцілому, що сприятиме формуванню основ для успішного розвитку дитини впродовж життя.

Ключові слова: іграшка, компетентнісний підхід, когнітивна активність, мисленнєві операції, національні особливості, освітнє середовище.

Oleksandra LYSENKO

Doctor of Pedagogic Sciences, Professor at the Department of Pedagogic, Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa, ul. Piotrowskiego 12-14, Bydgoszcz, Poland, 85-005

ORCID: 0000-0002-1029-7843

Nelli LYSENKO

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor at the Department of Theory and Methodology of Preschool and Special Education, Vasyl Stefanyk Prykarpattia National University, Shevchenko str., 57, Ivano-Frankivsk, Ukraine, 76018

ORCID: 0000-0002-1729-9542

To cite this article: Lysenko, O., Lysenko N. (2025). Osvitni funktsii dytiachoi ihrashky u navchalno-vykhovnomu protsesi suchasnykh ZDO [Educational functions of children's toys in the educational process of modern preschool institutions]. *Acta Paedagogica Volyniensis*, 1, 47–53, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2025.1.7>

EDUCATIONAL FUNCTIONS OF CHILDREN'S TOYS IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF MODERN PRESCHOOL INSTITUTIONS

The article «Educational Functions of Children's Toys in the Educational Process of Modern Preschool Institutions» explores the multifaceted role of children's toys in fostering cognitive, social, and emotional development in preschool-aged children. The study is grounded in a competency-based approach that emphasizes the role of toys as a didactic and developmental tool in modern educational environments. It outlines the various ways in which children's toys contribute to cognitive stimulation, mental operations, and the acquisition of essential life skills. Furthermore, the article examines the cultural significance of toys, particularly folk toys, in enhancing children's awareness of national heritage and values, while also serving as a bridge for social interactions in a multicultural setting.

A key focus of the research is the function of toys in shaping children's cognitive activity. The article discusses how toys stimulate curiosity, imagination, problem-solving skills, and logical reasoning. It argues that structured play with educational toys enhances cognitive development by promoting mental operations such as classification, comparison, generalization, and analysis. The role of toys in developing memory and concentration skills is also highlighted, showing that engagement with toys designed for educational purposes significantly contributes to a child's ability to process and retain new information.

Another important aspect explored in the study is the socializing function of toys in preschool education. The article emphasizes that toys serve as a medium for fostering interpersonal relationships, cooperation, and communication among children. Through shared play experiences, children learn fundamental social behaviors such as turn-taking, empathy, and conflict resolution. The study underscores the importance of toys that encourage group play, as they provide opportunities for children to practice and internalize essential social norms and values.

The cultural dimension of toys is given particular attention, with a discussion on the role of folk toys in preserving national identity and cultural heritage. The article examines how the introduction of traditional toys in preschool settings can contribute to children's understanding of their own culture and heritage while simultaneously fostering respect for cultural diversity. By engaging with folk toys, children develop an appreciation for craftsmanship, storytelling traditions, and the values embedded within their national culture. This aspect is particularly relevant in today's increasingly globalized and multicultural world, where fostering cultural awareness from an early age is essential for social harmony and integration.

Moreover, the article analyzes the impact of the educational environment on the effectiveness of toy-based learning. It highlights the role of educators in selecting appropriate toys that align with educational objectives and developmental needs. The study emphasizes that teachers should be aware of the didactic potential of different types of toys and incorporate them effectively into their teaching strategies. Additionally, it discusses the importance of organizing play spaces that stimulate exploration and creativity, ensuring that toys are accessible, diverse, and adaptable to different learning styles and needs.

The article also delves into the psychological benefits of toys, particularly in relation to emotional regulation and stress relief. It explores how engaging with toys helps children manage their emotions, express their feelings, and develop coping strategies. Therapeutic play with specific types of toys, such as sensory toys and dolls, is discussed as a valuable method for supporting children's emotional well-being. The research suggests that well-designed toys can contribute to the development of emotional intelligence, self-regulation, and resilience in young children.

Additionally, the article provides an overview of modern trends in toy development and their implications for preschool education. It examines the role of technological advancements in shaping contemporary toys, including the integration of digital elements and interactive features. While acknowledging the benefits of digital toys in enhancing engagement and learning outcomes, the article also raises concerns about potential drawbacks, such as reduced physical activity and overreliance on screens. The study advocates for a balanced approach that incorporates both traditional and digital toys to maximize the benefits of play-based learning.

In conclusion, the article underscores the essential role of children's toys in the educational process of modern preschool institutions. It highlights the didactic, social, cultural, and psychological functions of toys, demonstrating their significance in fostering holistic development in early childhood. The research advocates for a thoughtful and strategic integration of toys into preschool curricula, ensuring that they serve as effective tools for cognitive stimulation, socialization, cultural awareness, and emotional well-being. By leveraging the educational potential of toys, preschool educators can create enriching learning experiences that lay the foundation for children's lifelong development and success.

Key words: toy, competency-based approach, cognitive activity, mental operations, national characteristics, educational environment.

Актуальність проблеми. Характерні особливості сучасних підходів до реалізації навчально-виховних завдань всіх освітніх напрямів БКДО (2021) однозначно переконують у тому, що вони спрямовані не лише на виховання, соціалізацію чи стимулювання ефективності впливу різних педагогічних засобів, а, і насамперед, на сприяння процесам саморозвитку кожної дитини, розвиток її готовності до самореалізації особистісного потенціалу у спонтанній творчості та активності в різних видах діяльності. Саме вони чітко спрямовують траєкторію розвитку кожної дитини в напрямі формування її життєво важливих компетентностей. Інтегрування (взаємопроникнення) змісту кожного освітнього напрямку БКДО актуалізує пошуки вихователями ефективних засобів успішного розв'язання навчально-виховних завдань сучасного педагогічного процесу ЗДО різного типу.

Як предмет систематизації педагогічних засобів у руслі соціокультурного аналізу різноманітності якості та багатства функцій дитячої іграшки було започатковано у дослідженнях зарубіжних учених – Ф. Арієс, Л. Леві-Брюль, П. Лафарг, А. Томм, К. Гросс, М. Мід, Ф. Тейлор та ін.

До прикладу, Ф. Арієс першим описав типові іграшки для дітей від раннього віку в різних європейських країнах вже на прикладі XV–XVIII ст., опираючись на зміст щоденни-

ків Людовіка XIII, якому з нагоди третього Дня народження подарували м'ячі, прості механічні іграшки – моделі птахів і тварин, барабан, іграшкову пушку тощо.

У сучасному світі, нажаль, іграшки такого зразка посіли надійне місце лише в музейних експонатах дитячої монокультури різних народів світу і всіх часів їхнього цивілізаційного поступу. Однак, на наші глибокі переконання, саме іграшка заслуговує на новий погляд щодо її функціоналу, як засобу активного впливу на різні сфери особистості, що стрімко розвивається в дошкільному віці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Уперше цілісне вивчення феномену дитячої іграшки та її функцій започатковані дослідниками – фольклористами у руслі аналізу традиційної культури українців. Ігрова культура, як її компонент із XVIII – поч. XIX ст., посідає вагомe місце в науковому аналізі Х. Вовка, В. Гнатюка, Ф. Колесси, І. Франка, В. Шухевича та ін.

Відомий дослідник української народної іграшки О. Найдено пише про те, що іграшкова культура українців зберігає свій національний колорит завдяки народній іграшці, яка в різні часи не є інформаційно переобтяженою, вона вдало змодельована і наповнена художньо-артистичним змістом. Попри різностороннє вивчення дитячої іграшки як культурного

феномена, історії виникнення її окремих типів (О. Воропай, В. Наулко, О. Найден), питання її педагогічних функцій та осмислення особливостей впливу на цілісний розвиток особистості в дошкільному віці лише почасти стали актуальною проблематикою для наукових праць педагогів у контексті основного предмета їхніх досліджень (Л. Артемова, О. Батухміна, Н. Башкова, Л. Герус, Л. Гладун, Т. Коваленко, О. Найден, І. Сидорук, А. Шапран та ін.) і психологів (І. Бех, В. Догій, Г. Несін, О. Кононко, О. Проскура, Л. Сохань та ін.).

Мета статті: на основі культурно-педагогічного екскурсу в історію й сучасність іграшки розглянути її функції, як ефективного засобу активізації різностороннього розвитку дітей та формування їхніх інтелектуальних операцій, а також соціальних міжособистісних відносин із однолітками та дорослими в полікультурному просторі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Самостійна ігрова діяльність дитини з раннього віку набуває певного змісту завдяки використанню іграшки. І саме українська народна педагогіка виробила і зберегла різноманітні форми організації ігрової діяльності, проектуючи поступове входження маленької дитини у світ дорослих та однолітків за допомогою іграшок, які виготовляли в родині з тканини, ниток, шерсті, дерева, сиру, тіста, глини та інших матеріалів.

Сучасній ігровій діяльності у ЗДО передували домашні ігри, які були поширені в родині незалежно від їхнього статусу. Результати аналізу різних варіантів іграшок допускають твердження про те, що у всі часи їхня якість і кількість у різних родині залежала від матеріального забезпечення дорослих.

Щодо варіантів сучасних іграшок, вони аналогічно доводять збереження таких відмінностей, водночас і функціонал іграшки значно змінюється попри те, що її вплив на розвиток дитини залишається, здебільшого, незмінним.

Приміром, лялька у всіх її варіантах і надалі в теперішніх умовах виконує не лише функції обов'язкового елемента декору, атрибута родинно-побутового затишку, сімейного комфорту та благополуччя; військово-спортивні іграшки зберігають функції змагальності, моральної та фізичної сили, протистояння добру зі злом; обрядово-ритуальні іграшки, попри свої регіональні відмінності, і надалі відбивають етнічне багатство і своєрідність специфіки тощо.

З часом окремі іграшки виходили з моди; інші, навпаки, набували актуальності. Відповідно й їхні педагогічні функції послаблювались чи ж посилювались. Спеціалізація іграшок за видами та укладання з них певних наборів обумовлювали не лише розгортання дітьми багатих за змістом сюжетів, а й залучення великої кількості учасників до участі в них, що посилювало виховний вплив на кожного з гравців. В історичній ретроспективі прослідковується певна тенденція – іграшки для дітей раннього і дошкільного віку спрямовувались не лише на реалізацію педагогічних функцій, а й на створення певного соціокультурного простору, в якому взаємодіяли два світи: саме іграшка, яку було створено дорослими для дітей, обумовлювала неподільну єдність між їхнім світом і світом дорослих. Вони, намагаючись утвердити свою суб'єктивність наставника навчали малят того, як вони повинні пізнавати світ дорослих і, таким чином, посилювали об'єктивність дітей, вони ставали під таким впливом і продуктом, і результатом цілеспрямованих окремих дій чи організованої педагогічної діяльності, до прикладу – у закладах освіти.

Аналогічний соціокультурний стереотип простежується і сьогодні, коли образний зміст світу дітей наповнюють іграшки, які створені для них дорослими.

У контексті цієї тенденції прослідковуємо усвідомлене дорослими обмеження дітей щодо самостійного творення ними іграшок для свого простору життєдіяльності. У цьому ми убачаємо очевидну соціальну загрозу – світ дитини постає своєрідною проекцією знань дорослих про реальний світ, який їх оточує, про те, що діти собі нього уявляють, які цінності обирають, якими діями повинні опановувати, натомість – якими опановують тощо. Так нівелюється індивідуальний потенціал особистості, яка лише формується, а вже зобов'язана гратися іграшкою, яку для неї придбав дорослий.

Для того, щоб вийти на новий аспект теми в контексті зазначеної вище мети, слід наголосити на актуальності розвитку творчості дітей дошкільного віку засобами їхнього залучення до моделювання іграшок відповідно до своїх пізнавальних інтересів.

У сучасних умовах, коли відбувається системне об'єднання різних дидактичних засобів активізації пізнавальної діяльності дітей

дошкільного віку, перед кожним педагогом постає питання пошуку й реалізації універсальних функцій іграшок на основі двох підходів: по-перше, першопочаткові функції іграшки, які перевірені тисячолітнім досвідом народної педагогіки (ми частково торкнулися цього аспекту вище) і по-друге – педагогічний функціонал іграшки в сучасному навчально-виховному процесі ЗДО.

Наголошення на першому підході спрямовує на пошук національних коренів іграшок, які збереглися у народній педагогіці й надбаннях суспільного досвіду дорослих і дітей щодо місця кожної іграшки в родинно-побутовій культурі.

Водночас важливим є і наголошення на другому підході, а це – посилення уваги до запитів сучасної дитини щодо іграшок. Його ми вважаємо доцільним і необхідним для проектування раціональних способів використання іграшок у різних видах діяльності в ЗДО і в родинному вихованні.

Можемо стверджувати, що сьогодні немає жодної дитини, яка б не використовувала все різноманіття іграшок, утім, і таких, які йдуть у супереччя із принципом демілітаризації їхнього змісту. Народна і сучасна іграшки тісно переплетені між собою, до прикладу – народна Оленка і сучасна Барбі. Оскільки міграційні процеси охопили весь простір дитячої субкультури, таке інтегрування минулого із сучасністю є об'єктивними процесами. Між їхніми (аналогічно й на прикладі інших іграшок) абстракціями педагогу слід спрямовувати свою увагу не стільки на певних протистояннях між одною і другою іграшкою, як на пошуку спільних особливостей і за допомогою аналітико-синтетичних операцій спонукати дітей до порівняння, увиразнення спільних ознак, які їх об'єднують між собою, а також таких, які докорінно їх вирізняють, оскільки в них віддзеркалені звичаї і традиції народів різних національностей.

Такий педагогічний прийом розглядаємо доцільним у роботі з сучасними іграшками і такими, які візуалізують дитині віддалене від неї історичне минуле у контексті способу життя певного етносу. Сьогодні це дуже важливо забезпечувати в руслі інтернаціоналізації змісту дошкільної освіти, що прописано важливим аспектом у змісті БКДО (2021).

Таким чином, окрім посилення впливу іграшок на інтелектуальний розвиток дитини, педагог актуалізує їхній потенціал, як засобу фор-

мування основ самоідентичності з дошкільного віку. Адже, як свідчать дослідження, кожен етнос, який проживав (проживає) компактно в окремому регіоні, досить чітко дотримується природної родинно-побутової культури, способів буття, і що найважливіше, досить повільно тяжіє до духу доби. Приміром, дитячі свистики у формі птахів чи дрібних тварин, а не у формі засобів транспорту чи певних видів зброї або інших моделей НТП, які видають виразні звуки сьогодні посідають чільне місце в асортименті іграшок для дітей, які створюють народні умільці в різних регіонах України.

І попри те, що історичне минуле досить неухильно відходить, а нові віяння стрімко наповнюють соціокультурний простір дитини, педагог змушений професійно моделювати навчально-виховні ситуації, в яких толерантно відбиваються саме такі крайнощі, спрямовуючи допитливість кожного вихованця в русло самостійного пошуку способів творчої діяльності з іграшкою, посилення інтересу до способів її використання в різних видах діяльності.

Регулюючи пізнавальне та емоційне навантаження на дитину в процесі використання різних іграшок, педагогу доцільно скеровувати основні аналітико-синтетичні (інтелектуальні) операції у русло її активного самостійного занурення в ситуацію поступового пізнання історії та культури свого народу, його географії тощо. Історико-територіальні та географічно-кліматичні чинники завжди були основними рушіями розвитку й модернізації народної іграшки аж до її сучасних характеристик.

До прикладу, Яворівська дерев'яна іграшка чи Косівська, Кутська, Коломийська іграшка з глини, Опішнянський художній розпис чи декоративна досконалість Петриківської іграшки.

Маємо всі підстави стверджувати про те, що саме історичний і територіальний імперативи, які стали і залишаються визначальними чинниками збереження народної іграшки та її функцій, сьогодні слід розглядати як дуже раціональну перешкоду для її транснаціональної модифікації не завжди у бажане русло.

Оскільки різні культури перебувають у процесі тісної та безперервної взаємодії, самостійну творчість кожної дитини над виготовленням і оздобленням народної іграшки, педагогу доцільно спрямовувати на пізнання та збереження особливостей соціокультурного

простору, представником якого є не лише кожна родина, а й її дитина.

Функціонал дитячих іграшок багатий і різноманітний аналогічно з їхніми видами. В арсеналі педагога, таким чином, є потужний інструмент формування позитивних міжособистісних відносин та практичних навичок соціальної поведінки у процесі залучення дітей до активної участі в змодельованих ситуаціях – реальні дії, поведінка, відносини між різними формами традиційної культури, обстоювання традиційних цінностей різних народів тощо.

Унікальність народної іграшки убачаємо і в тому, що прискорена модернізація іграшок для дітей загалом, утім, різних гаджетів, супроводжується об'єктивним і одночасним посиленням інтересу до пізнання її рис, своєрідності етикету в різних регіонах і вже не лише на рівні своєї країни, а й у планетарному вимірі.

Інформатизація масової культури загалом і дитячої субкультури, зокрема, дозволяє педагогу впроваджувати в навчально-виховний процес ЗДО досить широкий спектр засобів ознайомлення дітей не лише з українськими національними іграшками, а й іграшками народів різних країн світу, які належать до різних цивілізацій.

Очевидно, що такий підхід до використання функціоналу дитячої іграшки висуває певні вимоги до професійної діяльності педагога в ЗДО. На основі результатів аналізу наукових досліджень і досвіду практичної діяльності з майбутніми педагогами під час їхнього навчання у ЗВО, їхню фахову підготовку до активного використання іграшки в навчально-виховному процесі ЗДО радимо здійснювати за такими напрямками. Це:

- загальнотеоретичний (іграшка – історичний феномен, функціональний чинник побутового простору української родини; етнокультурна та інформаційна цінність іграшки у навчально-виховній практиці народу як засобу формування національної самосвідомості);

- дидактико-функціональний (іграшка як засіб формування уявлень дітей про національну культуру, матеріальний світ народу, як

вигвір мистецтва; оволодіння різними техніками реалізації її обрядово-ритуальної, комунікативної, естетичної, утилітарної функцій);

- матеріально-прикладний (мінімальні витрати матеріальних цінностей для виготовлення іграшок з різних матеріалів, утім, природного і покладового; раціональність використання фізичних ресурсів і безпекових зусиль, що зумовлює активне залучення дітей до самостійного виготовлення іграшок; компактність моделювання різних форм і деталей, їх естетичного оформлення; варіативність використання іграшки, як ігрового атрибута, а також як елемента побуту чи сувеніра);

- образно-символічний (іграшка як важливий компонент візуалізації змісту народних легенд, міфів, героїчних, фантастичних і побутових казок, історичних переказів; іграшка, як магічний предмет, як засіб пізнання і перетворення світу).

Відповідно, кожен із означених напрямів слід наповнювати чітким змістом, увиразнюючи перспективи його збагачення відповідно до запитів дітей і потреб батьків, які залучаються до поглиблення своїх знань щодо видового багатства та освітніх функцій іграшки.

Висновки. Світ дорослих, регулюючи динаміку модернізації дитячої іграшки у руслі соціокультурного розвитку, скеровує її прогрес в напрямі поступового переходу на вищі щаблі досконалості. Незважаючи на всі національні та культурні розбіжності, сучасна іграшка живе своїм життям, а його основою є такі її функції, які притаманні для інформаційного рівня розвитку різних соціокультурних світів.

Питання використання національної іграшки у навчально-виховному процесі ЗДО в сучасних умовах засилля різними гаджетами, педагогам доцільно вирішувати в контексті збереження її визначальних цінностей, які зумовлені минулим і сьогоденням, традиціями та завданнями суспільних освітніх інституцій.

Саме такий підхід дозволить кожній дитині засобами народної іграшки поступово пізнавати свою приналежність не лише до певної етнічної та культурної групи, а й до української нації, загалом.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Aries P. Centuries of Childhood : A social History of Family Life / P. Aries . Harmondsworth : Penguin, 1986.
2. Артемова Л. Актуальні проблеми виховання дітей в поліетнічному дошкільному закладі . *Вісник психології і педагогіки*. Педагогічний інститут Київського університету імені Бориса Грінченка. Випуск 13. К., 2013.

3. Батухміна О. Формування елементів національної культури у дітей шостого року життя засобами української народної іграшки. Дис. ... канд.пед. Наук. Київ, 2008. 848 с.
4. Бех І. Д. Виховання особистості: Сходження до духовності: наук. видання / І. Д. Бех. К. : Либідь. 2006. 272 с.
5. Герус Л. М. Українська народна іграшка кінця ХІХ – першої половини ХХ століття (історія, типологія, художні особливості): Л. : Світ. 1997.
6. Гладун Л. Щоб іграшка була корисною. *Вихователь – методист дошкільного закладу*. 2009. № 12. С. 33–35.
7. Гроос К. Духовне життя дитини / Н. В. Кудикіна. Теорія ігрової діяльності дітей : монографія. Київ : Вид.-во Київського університету імені Бориса Грінченка. Педагогічний інститут. 2012. 229 с.
8. Кудикіна Н. В. Досвід використання гри як засобу національно – культурного виховання дітей молодшого шкільного віку. *Наук. зап. Ніжинського держ. пед. ун-ту ім. М. Гоголя. Серія : Педагогічні науки*. 2002. № 3. С. 75–78.
9. Найдено О. С. Українська народна іграшка: Історія. Семантика. Образна своєрідність. Функціональні особливості. К. : АртЕк, 1999. 256 с.
10. Mead, Margaret. *Coming of Age in Samoa: A Psychological Study of Primitive Youth for Western Civilisation*. New York : William Morrow, 1928.
11. Mead, Margaret. *Growing Up in New Guinea: A Comparative Study of Primitive Education*. New York : William Morrow, 1930.

REFERENCES:

1. Aries P. (1986) *Centuries of Childhood : A social History of Family Life*. Aries. Harmondsworth: Penguin (in English).
2. Artemova L. (2013) Aktualni problemy vykhovannia ditei v polietnichnomu doshkilnomu zakladi [Actual problems of upbringing children in a multiethnic preschool institution]. *Visnyk psykholohii i pedahohiky. Pedahohichniy instytut Kyivskoho universytetu imeni Borysa Hrinchenka*. Vypusk 13. Kyiv (in Ukrainian).
3. Batukhmina O. (2008) Formuvannia elementiv natsionalnoi kultury u ditei shostoho roku zhyttia zasobamy ukrain-skoi narodnoi ihrashky [Formation of national culture elements in children of the sixth year of life by means of Ukrainian folk toys]. *Dys. ... kand.ped. Nauk. Kyiv*, 848 p. (in Ukrainian).
4. Bekh I. D. (2006) *Vykhovannia osobystosti: Skhodzhennia do dukhovnosti* [Education of the personality: Ascent to spirituality]: nauk.vydannia. Kyiv : Lybid, 272 p. (in Ukrainian).
5. Herus L.M. (1997) *Ukrainska narodna ihrashka kintsia ХІХ – pershoi polovyny ХХ stolittia (istoriia, typolohiia, khudozhni osoblyvosti)* [Ukrainian folk toy of the late nineteenth – first half of the twentieth century (history, typology, artistic features)]: Lviv : Svit. (in Ukrainian).
6. Hladun L. (2009) *Shchob ihrashka bula korysnoiu* [To make the toy useful]. *Vykhovatel – metodyst doshkilnoho zakladu*. № 12. P. 33–35 (in Ukrainian).
7. Hroos K. (2012) *Dukhovne zhyttia dytyny* [The spiritual life of a child] / N.V. Kudykina. *Teoriia i hrovoi diialnosti ditei* [Theory of children's play activities] : monohrafiia. Kyiv : Vyd.-vo Kyivskoho universytetu imeni Borysa Hrinchenka. Pedahohichniy instytut. 229 p. (in Ukrainian).
8. Kudykina N.V. (2002) *Dosvid vykorystannia hry yak zasobu natsionalno – kulturnoho vykhovannia ditei molodshoho shkilnoho viku* [Experience of using the game as a means of national and cultural education of primary school children]. *Nauk. zap. Nizhynskoho derzh. ped. un-tu im. M. Hoholia. Seriiia : Pedahohichni nauky*. № 3. 75–78 p. (in Ukrainian).
9. Naiden O. S. (1999) *Ukrainska narodna ihrashka: Istoriiia. Semantyka. Obrazna svoieridnist. Funktsionalni osoblyvosti* [Ukrainian folk toy: History. Semantics. Figurative originality. Functional features]. Kyiv : ArtEk, 256 p. (in Ukrainian).
10. Mead, Margaret. (1928) *Coming of Age in Samoa: A Psychological Study of Primitive Youth for Western Civilisation*. New York : William Morrow (in English).
11. Mead, Margaret. (1930) *Growing Up in New Guinea: A Comparative Study of Primitive Education*. New York : William Morrow (in English).